

ASSESS THE KNOWLEDGE OF MEDICAL STAFF ON THE MEDICAL WASTE MANAGEMENT AT CANCER INSTITUTE, 108 MILITARY CENTRAL HOSPITAL IN 2023

Nguyen Thi Kim Phuong*

108 Military Central Hospital - No.1 Tran Hung Dao, Hai Ba Trung district, Hanoi, Vietnam

Received: 13/07/2024

Revised: 09/08/2024; Accepted: 27/08/2024

ABSTRACT

Objects: Evaluate medical staff's knowledge of medical waste management to take measures to improve awareness and practice of medical staff in the Cancer Institute, 108 Central Military Hospital.

Subject and methods: Cross-sectional descriptive study used questionnaires to survey the knowledge and practice of health workers on the management of medical waste.

Results: The percentage of medical staff have proper knowledge about the types of medical waste is very low, the doctor is 15.6%; nursing is 34.6%; correct knowledge about infectious waste is 56.3% of the doctors; nursing is 82.7%; engineer 57.2% and hygienic staff is 42.8%. The number of doctors understood the participants classified medical waste is 43.8%; nursing is 80.7%. Where the classification of medical solid waste, the percentage of correct understanding of doctors is 56.3%; nursing is 82.7%; engineer is 28.6% and hygienic staff is 42.9%. Understanding the object at risk due to unsafe medical waste is 78.2% of the doctors; nursing is 94.2%. Right understanding of process management of sharps injuries is 40.6% of the doctors and nursing is 71.2%. The knowledge about infection prevention measures of doctors is 78.2% and nursing is 94.2%. Knowledge of the process of handling injuries caused by sharp objects, the doctor has the right understanding is 68.7% and nursing is 78.8%.

Keywords: Medical solid waste, manage, knowledge.

* Corresponding author

Email address: kimphuong286c12@gmail.com

Phone number: (+84) 917539424

<https://doi.org/10.52163/yhc.v65i5.1417>

ĐÁNH GIÁ KIẾN THỨC CỦA NHÂN VIÊN Y TẾ VỀ CÔNG TÁC QUẢN LÝ CHẤT THẢI Y TẾ TẠI VIỆN UNG THƯ, BỆNH VIỆN TRUNG ƯƠNG QUÂN ĐỘI 108 NĂM 2023

Nguyễn Thị Kim Phượng*

Bệnh viện Trung ương Quân đội 108 - Số 1 Trần Hưng Đạo, quận Hai Bà Trưng, Hà Nội, Việt Nam

Ngày nhận bài: 13/07/2024

Ngày chỉnh sửa: 09/08/2024; Ngày duyệt đăng: 27/08/2024

TÓM TẮT

Mục tiêu: Đánh giá kiến thức của nhân viên y tế về công tác quản lý chất thải y tế để có biện pháp nâng cao nhận thức và thực hành của nhân viên y tế trong Viện Ung thư, Bệnh viện Trung ương Quân đội 108.

Đối tượng và phương pháp: Nghiên cứu mô tả cắt ngang, sử dụng bộ câu hỏi để khảo sát kiến thức, thực hành của nhân viên y tế về công tác quản lý chất thải y tế.

Kết quả: Kiến thức đúng về loại chất thải y tế của bác sỹ là 15,6%; của điều dưỡng là 34,6%. Kiến thức đúng về chất thải lây nhiễm của bác sỹ là 56,3%; của điều dưỡng là 82,7%; của kỹ sư là 57,2% và của nhân viên vệ sinh là 42,8%. Kiến thức đúng về đối tượng phân loại chất thải rắn y tế của bác sỹ là 43,8% và điều dưỡng là 80,7%. Hiểu đúng nơi phân loại chất thải rắn y tế của bác sỹ là 56,3%; của điều dưỡng là 82,7%; của kỹ sư là 28,6% và của nhân viên vệ sinh là 42,9%. Kiến thức đúng về biện pháp phòng ngừa nhiễm khuẩn của bác sỹ là 78,2% và điều dưỡng là 94,2%. Kiến thức đúng về thao tác phòng ngừa tổn thương do vật sắc nhọn của bác sỹ là 40,6% và điều dưỡng là 71,2%. Kiến thức đúng về biện pháp phòng ngừa nhiễm khuẩn của bác sỹ là 78,2% và điều dưỡng là 94,2%. Kiến thức đúng về quy trình xử lý tổn thương do vật sắc nhọn của bác sỹ là 68,7% và điều dưỡng là 78,8%.

Từ khóa: Chất thải rắn y tế, quản lý, kiến thức.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Chất thải y tế là chất thải phát sinh trong quá trình hoạt động của các cơ sở y tế, bao gồm chất thải y tế nguy hại, chất thải y tế thông thường và nước thải y tế. Quản lý chất thải y tế là quá trình phân loại, thu gom, lưu giữ, vận chuyển, tái chế, xử lý chất thải y tế và giám sát quá trình thực hiện.

Tại Bệnh viện Trung ương Quân đội 108, riêng năm 2022 đã phát sinh 32.945 kg chất thải y tế nguy hại và 228.914 kg chất thải y tế thông thường. Nhân viên y tế và người bệnh có kiến thức và thái độ đúng trong công tác quản lý chất thải y tế nói chung sẽ góp phần quan trọng làm giảm nguy cơ nhiễm khuẩn bệnh viện và ô nhiễm

môi trường. Vì vậy, chúng tôi tiến hành nghiên cứu khảo sát kiến thức của nhân viên y tế về công tác quản lý chất thải y tế tại Viện Ung thư, Bệnh viện Trung ương Quân đội 108 năm 2023, nhằm mục tiêu: đánh giá kiến thức của nhân viên y tế về phân loại chất thải y tế, về an toàn và xử trí sự cố liên quan đến quản lý chất thải y tế.

2. ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Đối tượng nghiên cứu

105 nhân viên y tế bao gồm 32 bác sỹ, 52 điều dưỡng, 7 kỹ sư tại các khoa lâm sàng và 14 nhân viên vệ sinh của Viện Ung thư, Bệnh viện Trung ương Quân đội 108.

* Tác giả liên hệ

Email: kimphuong286c12@gmail.com

Điện thoại: (+84) 917539424

<https://doi.org/10.52163/yhc.v65i5.1417>

2.2. Thời gian nghiên cứu

Nghiên cứu thực hiện trong tháng 10/2023.

2.3. Phương pháp nghiên cứu

- Thiết kế nghiên cứu: mô tả cắt ngang.
- Vật liệu nghiên cứu: bộ phiếu khảo sát kiến thức của nhân viên y tế về phân loại chất thải y tế, về an toàn và xử trí sự cố liên quan đến quản lý chất thải y tế.
- Các bước tiến hành nghiên cứu: xây dựng phiếu

điều tra gồm các câu hỏi để đánh giá. Nhân viên y tế tại các khoa lâm sàng và nhân viên vệ sinh của Viện Ung thư được chọn để trả lời bộ câu hỏi dùng để khảo sát kiến thức về quản lý chất thải y tế. Các chỉ tiêu nghiên cứu gồm: kiến thức về chất thải y tế; kiến thức về phân loại chất thải y tế; kiến thức về vệ sinh, an toàn lao động và đối phó với sự cố trong quản lý chất thải y tế.

2.4. Xử lý số liệu

Số liệu được xử lý bằng chương trình SPSS 20.5.

3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

Bảng 1. Thời gian công tác của đối tượng nghiên cứu

Đối tượng	Thời gian công tác		
	< 5 năm	5-10 năm	> 10 năm
Bác sỹ (n = 32)	10 (31,3%)	8 (25%)	14 (43,8%)
Điều dưỡng (n = 52)	19 (36,5%)	12 (23,1%)	21 (40,4%)
Kỹ sư (n = 7)	0	7 (100%)	0
Nhân viên vệ sinh (n = 14)	9 (64,3%)	5 (35,7%)	0
Tổng (n = 105)	38 (36,2%)	32 (30,5%)	35 (33,3%)

Nhận xét: Trong tổng số 105 nhân viên y tế được khảo sát, số nhân viên y tế có thời gian công tác trên 10 năm chiếm 33,3%.

Bảng 2. Kiến thức cơ bản của bác sỹ, điều dưỡng về chất thải y tế

Nội dung	Bác sỹ (n = 32)		Điều dưỡng (n = 52)	
	Đúng	Sai	Đúng	Sai
Loại chất thải y tế	5 (15,6%)	27 (84,4%)	18 (34,6%)	34 (65,4%)
Chất thải hóa học nguy hại	21 (65,6%)	11 (34,4%)	29 (55,8%)	23 (44,2%)
Ảnh hưởng của chất thải y tế tới môi trường	31 (96,8%)	1 (3,2%)	50 (96,2%)	2 (3,8%)
Loại chất thải lây nhiễm	18 (56,3%)	14 (43,8)	43 (82,7%)	9 (17,3%)

Nhận xét: Sự hiểu biết về ảnh hưởng của chất thải y tế tới sức khỏe và môi trường của bác sỹ là 96,8%; của điều dưỡng là 96,2%.

Bảng 3. Kiến thức cơ bản của kỹ sư và nhân viên vệ sinh về chất thải y tế

Nội dung	Kỹ sư (n = 7)		Nhân viên vệ sinh (n = 14)	
	Đúng	Sai	Đúng	Sai
Loại chất thải y tế	3 (42,9%)	4 (57,1%)	5 (35,7%)	9 (64,3%)
Đối tượng bị ảnh hưởng của chất thải y tế	4 (57,1%)	3 (42,9%)	5 (35,7%)	9 (64,3%)
Đường xâm nhập của nguồn lây	5 (71,4%)	2 (28,6%)	6 (42,8%)	8 (57,2%)
Loại chất thải lây nhiễm	4 (57,1%)	3 (42,9%)	6 (42,8%)	8 (57,2%)

Nhận xét: Các đối tượng là kỹ sư và nhân viên vệ sinh có hiểu biết đúng về loại chất thải y tế ở mức thấp (kỹ sư là 42,9%; nhân viên vệ sinh là 35,7%), và hiểu biết đúng về loại chất thải lây nhiễm cũng rất thấp, đặc biệt là nhân viên vệ sinh (42,8%).

Bảng 4. Kiến thức của bác sỹ, điều dưỡng liên quan đến phân loại chất thải rắn y tế

Nội dung	Bác sỹ (n = 32)		Điều dưỡng (n = 52)	
	Đúng	Sai	Đúng	Sai
Đối tượng phân loại chất thải rắn y tế	14 (43,8%)	18 (56,2%)	42 (80,7%)	10 (19,3%)
Nơi phân loại chất thải rắn y tế	18 (56,3%)	14 (43,7%)	43 (82,7%)	9 (17,3%)
Quy định mã màu	23 (71,8%)	9 (28,2%)	49 (94,2%)	3 (5,8%)
Biểu tượng phân loại chất thải rắn y tế	20 (62,5%)	12 (37,5%)	30 (57,0%)	12 (23,0%)

Nhận xét: Kiến thức sai về nơi phân loại chất thải rắn y tế của bác sỹ là 43,7%, của điều dưỡng là 17,3%; kiến thức sai về quy định mã màu của bác sỹ là 28,2%, của điều dưỡng là 5,8%.

Bảng 5. Kiến thức của kỹ sư, nhân viên vệ sinh liên quan đến phân loại chất thải rắn y tế

Nội dung	Kỹ sư (n = 7)		Nhân viên vệ sinh (n = 14)	
	Đúng	Sai	Đúng	Sai
Nơi phân loại chất thải rắn y tế	2 (28,6%)	5 (71,4%)	6 (42,9%)	8 (57,1%)
Quy định mã màu	4 (57,2%)	3 (42,8%)	5 (35,8%)	9 (64,2%)
Biểu tượng phân loại chất thải rắn y tế	3 (42,8%)	4 (57,2%)	8 (57,2%)	6 (42,8%)

Nhận xét: Kỹ sư có kiến thức sai về nơi phân loại chất thải rắn y tế là 71,4%, về quy định mã màu là 42,8%, về biểu tượng phân loại chất thải rắn y tế là 57,2%. Với nhân viên vệ sinh thì kiến thức sai về biểu tượng phân loại chất thải rắn y tế tới 42,8%.

Bảng 6. Kiến thức của bác sỹ, điều dưỡng về an toàn và xử trí sự cố tổn thương do vật sắc nhọn

Nội dung	Bác sỹ (n = 32)		Điều dưỡng (n = 52)	
	Đúng	Sai	Đúng	Sai
Thao tác phòng ngừa tổn thương do vật sắc nhọn	13 (40,6%)	19 (59,4%)	37 (71,2%)	15 (28,8%)
Những biện pháp phòng ngừa nhiễm khuẩn	25 (78,2%)	7 (21,8%)	49 (94,2%)	3 (5,8%)
Quy trình xử trí tổn thương do vật sắc nhọn	22 (68,7%)	10 (31,3%)	41 (78,8%)	11 (21,2%)

Nhận xét: Về quy trình xử lý tổn thương do vật sắc nhọn thì bác sỹ có sự hiểu biết đúng là 68,7%; điều dưỡng là 78,8%.

4. BÀN LUẬN

Kết quả nghiên cứu ở bảng 1 được đánh giá trên 105 đối tượng nghiên cứu. Số nhân viên y tế có thời gian công tác trên 10 năm chiếm tỷ lệ 33,3%, đây là đội ngũ cán bộ, nhân viên có rất nhiều kinh nghiệm và trình độ chuyên môn nghiệp vụ cao.

Qua bảng 2 cho thấy, mặc dù sự hiểu biết về ảnh hưởng của chất thải y tế tới sức khỏe và môi trường của nhân viên y tế là rất cao (bác sỹ là 96,8%; điều dưỡng là 96,2%), nhưng do nhận thức của số đông bác sỹ cho rằng việc phân loại chất thải là việc của điều dưỡng và nhân viên vệ sinh. Về chất thải hóa học nguy hại, hiểu biết đúng của bác sỹ và điều dưỡng cũng không cao, vẫn còn hiểu biết sai đối với bác sỹ là 34,4% và điều dưỡng là 44,2%; về chất thải lây nhiễm, hiểu biết

đúng của bác sỹ chỉ chiếm 56,3%; điều dưỡng là 82,7%. Một phần do nhận thức, nhưng theo quan sát cho thấy bác sỹ không tham gia đầy đủ các khóa tập huấn kiến thức, thực hành quản lý chất thải y tế, mà tập trung chủ yếu vào chuyên môn khám chữa bệnh.

Qua bảng 3 cho thấy, các đối tượng hiểu biết đúng về loại chất thải y tế thấp (kỹ sư là 42,9%; nhân viên vệ sinh là 35,7%), và hiểu biết đúng về loại chất thải lây nhiễm cũng rất thấp, đặc biệt là nhân viên vệ sinh (42,8%). Sự thiếu hiểu biết về đường xâm nhập của nguồn lây nhiễm cũng sẽ dẫn tới việc áp dụng biện pháp phòng ngừa chuẩn không đúng, từ đó dẫn đến nguy cơ mắc bệnh nghề nghiệp hoặc bị lây nhiễm bệnh từ chất thải y tế là rất cao hoặc phát tán ra môi trường, cộng đồng. Kết quả nghiên cứu của chúng tôi cũng tương tự kết quả nghiên cứu của Nguyễn Văn Hiếu năm 2017 tại Bệnh viện Mắt Trung ương[3].

Kết quả nghiên cứu ở bảng 4 cho thấy, kiến thức sai về đối tượng phân loại chất thải rắn y tế của bác sỹ là 56,2%, của điều dưỡng là 19,3%; kiến thức sai về nơi phân loại chất thải rắn y tế của bác sỹ là 43,7%, của điều dưỡng là 17,3%; kiến thức sai về quy định mã màu của bác sỹ là 28,2%, của điều dưỡng là 5,8%. Một thực tế là nhân viên y tế chưa ý thức được việc phân loại chất thải rắn y tế là thuộc mỗi người và công tác giám sát, chế tài xử lý trong quản lý, đào tạo chưa mạnh.

Đối tượng là kỹ sư và nhân viên vệ sinh, qua khảo sát kiến thức liên quan đến phân loại chất thải rắn y tế ở bảng 5 cũng cho thấy tỷ lệ hiểu biết còn rất thấp. Với kỹ sư, tỷ lệ có kiến thức sai về nơi phân loại chất thải rắn y tế, quy định mã màu và biểu tượng phân loại chất thải rắn y tế lần lượt là 71,4%; 42,8% và 57,2%; với nhân viên vệ sinh thì các tỷ lệ trên lần lượt là 57,1%; 64,2% và 42,8%. Qua đây phản ánh một thực trạng là các đối tượng này không được đào tạo, hướng dẫn thường xuyên về vệ sinh bệnh viện.

Nhân viên y tế là bác sỹ, điều dưỡng là những người thường xuyên đối diện với các nguy cơ tổn thương do vật sắc nhọn trong công tác chuyên môn. Việc thao tác đúng kỹ thuật chuyên môn và phân loại chất thải sắc nhọn sẽ làm giảm thiểu đáng kể sự cố y khoa, tổn thương, lây nhiễm khuẩn bệnh viện. Với kết quả khảo sát tại bảng 6 cho thấy vẫn có một tỷ lệ đáng kể bác sỹ (59,4%) và điều dưỡng (28,8%) hiểu biết sai các bước thao tác phòng ngừa tổn thương do vật sắc nhọn.

5. KẾT LUẬN

- Kiến thức đúng về loại chất thải y tế: bác sỹ là 15,6%; điều dưỡng là 34,6%.

- Kiến thức đúng về chất thải lây nhiễm: bác sỹ là 56,3%; điều dưỡng là 82,7%; kỹ sư là 57,2% và nhân viên vệ sinh là 42,8%.

- Kiến thức đúng về đối tượng phân loại chất thải rắn y tế của bác sỹ là 43,8%; điều dưỡng là 80,7%.

- Hiểu đúng nơi phân loại chất thải rắn y tế của bác sỹ là 56,3%; điều dưỡng là 82,7%; kỹ sư là 28,6% và nhân viên vệ sinh là 42,9%.

- Kiến thức đúng về biện pháp phòng ngừa nhiễm khuẩn rất cao: của bác sỹ là 78,2%; của điều dưỡng là 94,2%.

- Kiến thức đúng về thao tác phòng ngừa tổn thương do vật sắc nhọn: bác sỹ là 40,6%; điều dưỡng là 71,2%.

- Kiến thức về quy trình xử lý tổn thương do vật sắc nhọn, bác sỹ có sự hiểu biết đúng là 68,7% và điều dưỡng là 78,8%.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Bộ Y tế - Bộ Tài nguyên và Môi trường, Thông tư liên tịch số 58/2015/TTLT-BYT-BTNMT, ngày 31 tháng 12 năm 2015, Quy định về quản lý chất thải y tế.
- [2] Bộ Y tế, Thông tư số 16/2018/TT-BYT, ngày 20 tháng 7 năm 2018, Quy định về kiểm soát nhiễm khuẩn trong các cơ sở khám bệnh, chữa bệnh.
- [3] Nguyễn Văn Hiếu, Khảo sát kiến thức của nhân viên y tế về công tác quản lý chất thải y tế tại Bệnh viện Mắt Trung ương năm 2015, *Tạp chí Y Dược lâm sàng 108*, số đặc biệt chuyên đề kiểm soát nhiễm khuẩn, 2017, tr. 32-38.

